

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos XLVI. — Izdan in razposlan 16. dne maja 1914.

Vsebina: Št. 104. Dopustilnica za lokalno železnico od Marianskih Hor v Brušperk.

104.

Dopustilnica z dne 5. maja 1914. l.

za lokalno železnico od Marianskih Hor v Brušperk.

Na podstavi Najvišjega pooblastila podeljujem v porazumu z udeleženi ministristvi odvetniku drju. Edmundu Palkovskemu v Moravski Ostravi po pogojih in načinih, določenih v nastopnem, v zmislu določil zakona o dopuščanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238) ter zakona z dne 8. avgusta 1910. l. (drž. zak. št. 149) zaproseno dopustilo za gradnjo in obrat s parno silo obratovane lokalne železnice s pravilnim tirom od Marianskih Hor v Brušperk:

§ 1.

Za železnico, ki je predmet te dopustilnice, uživa koncesionar v členih VI do XII zakona z dne 8. avgusta 1910. l. (drž. zak. št. 149) omejene ugodnosti.

§ 2.

Koncesionar je dolžen, gradnjo dopuščene železnice dokončati najdalje v dveh letih, računa od današnjega dne, in dodelano železnico izročiti javnemu prometu ter tudi vzdrževati po njej obrat nepretrgoma ves čas, dokler bo trajalo dopustilo.

Da se bode držal gorenjega roka za gradnjo ter da izvrši in opremi železnico, kakor zahteva dopustilo, naj dá koncesionar na zahtevanje c. kr. državne uprave zagotovilo, položivši primerno varščino v vrednostnih papirjih, v katerih se smejo nalagati novci varovancev.

Ako se ne bi izpolnjevala gorenja dolžnost, se sme izreči, da je zapala ta varščina.

§ 3.

Da izdela dopuščeno železnico, se podeljuje koncesionarju pravica razlastitve po določenih dotičnih zakonitih predpisov.

Ista pravica naj se podeli koncesionarju tudi zastran tistih dovlačnic, ki se morda naredé in o katerih bi c. kr. državna uprava spoznala, da je njih naprava v javni koristi.

§ 4.

Koncesionarju se je ob gradnji in obratu dopuščene železnice ravnati po vsebini te dopustilnice in po dopustilnih pogojih, postavljenih po c. kr. ministristvu za železnice, ter po semkaj merečih zakonih in ukazih, zlasti po zakonu o dopuščanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238) in po redu za obrat železnic z dne 16. novembra 1851. l. (drž. zak. št. 1 iz l. 1852.), potem po zakonih in ukazih, ki se dadó morda

v bodoče. Kar se tiče obrata, se odpuščajo varnostne naredbe in prometni predpisi, obseženi v redu za obrat železnic in v dotičnih dodatnih določilih, toliko, kolikor se bo to z ozirom na posebne prometne in obratne razmere, posebno na zmanjšano vozno brzino zdelo dopustno c. kr. ministrstvu za železnice, in gledé tega bodo veljali posebni obratni predpisi, ki jih izdâ c. kr. ministrstvo za železnice.

§ 5.

Vojaščina se mora prevažati po znižanih tarifnih cenah. Za uporabljanje vojaške tarife ob odpravi oseb in reči se bo v tem oziru ter gledé polajšil potujočim vojaškim osebam ravnati po določilih, ki bodo vsakčas veljala pri avstrijskih državnih železnicah.

Ta določila se uporabljajo tudi na deželno brambo in črno vojsko obeh državnih polovic, na tirolske deželne strelce ter na orožnike, in to ne samo ob potovanju na račun državne blagajnice, ampak tudi, kadar potujejo te osebe službeno na svoj račun na orožne vaje in kontrolne zборе.

Koncesijonar je dolžen pristopiti k dogovoru, sklenjenemu med avstrijskimi železniškimi družbami zastran nabave in imetja opremljenih reči za prevažanje vojakov, zastran vzajemnega pripomaganja z osebjem in z vozili za večje vojaške prevoze, dalje pristopiti k vsakčas veljajočim predpisom o železništvu za čas vojne ter k dodatnemu dogovoru, ki je obveljal s 1. dnem junija 1871. l. o prevozu takih bolnikov in ranjencev, katere je na račun vojaške blagajnice prevažati ležeče.

Vsakčas veljajoči predpis za vojaške prevoze po železnicah, potem vsakčas veljajoči predpisi o železništvu za čas vojne zadobé za koncesijonarja moč in veljavo z dnem, katerega se prične po dopuščeni železnici obrat. Predpisi omenjene vrste, ki se izdadó šele po tem času, pa se ne objavijo v državnem zakoniku, zadobé za koncesijonarja veljavnost tedaj, čim se mu naznanijo uradno.

Te dolžnosti ima koncesijonar samo toliko, kolikor se zdi njih izpolnjevanje izvršljivo z ozirom na sekundarni značaj železniške proge in na olajšila, podeljena vsled tega gledé naprave, opreme in vrste obrata.

Koncesijonar je dolžen, oddajaje službe se ozirati v zmislu zakona z dne 19. aprila 1872. l.

(drž. zak. št. 60) na doslužene podčastnike iz c. in kr. vojske, c. in kr. vojne mornarice in c. kr. deželne brambe.

§ 6.

Za prevažanje civilnih stražnih čet (varnostne straže, finančne straže i. e.) naj slično veljajo znižani tarifni postavki, veljajoči za vojaške prevoze.

§ 7.

Koncesijonar nima pravice oddajati obrat dopuščene železnice tretjim osebam, razen če c. kr. državna uprava to izrečno dovoli.

C. kr. državni upravi se pridržuje pravica, kadarkoli prevzeti obrat dopuščene železnice in ga v potem še ostali dopustilni dobi voditi za račun koncesijonarja.

V tem primeru mora koncesijonar stroške, ki res nastanejo vsled tega obratovanja, povrniti c. kr. državni upravi.

V ostalem je pogoje tega obratovanja uravnati z obratno pogodbo, ki se sklene s koncesijonarjem.

§ 8.

Koncesijonar je dolžen skrbeti za oskrbo svojih pri železniškem podjetju porabljenih uslužbencev v onemoglosti in starosti in za oskrbo njihovih družin in v ta namen pristopiti k pokojninskemu zavodu zveze avstrijskih lokalnih železnic, ako se ne bi za dopuščeno železniško progo ustanovila posebna pokojninska blagajnica z vsaj enakimi ugodnostmi za ude, oziroma z vsaj enakimi dolžnostmi za koncesijonarja kakor pri prej omenjenem pokojninskem zavodu.

To oskrbo je izvršiti tako, da mora koncesijonar ali podjetje, ki stopi na njegovo mesto, zglositi imenovane stalne uslužbence z dnem, katerega se stalno namestijo, izmed drugih uslužbencev pa vsaj tiste, ki opravljajo službo kakor strojevodje, kurjači, sprevodniki, čuvaji ali postajski služabniki, ob primerni uporabi najpozneje, ko so dovršili tri službena leta, pri pokojninskem zavodu zveze avstrijskih lokalnih železnic, oziroma pri svoji pokojninski blagajnici.

Pravila pokojninske blagajnice, ki se eventualno ustanovi, ter vsaka njihova izprememba potrebujejo odobrenja c. kr. ministrstva za železnice.

§ 9.

Koncesijonar ima dolžnost, po pogojih in prihrankih, navedenih v členu XXV zakona z dne 8. avgusta 1910. l. (drž. zak. št. 149), vsakčas dopuščati c. kr. državni upravi na njeno zahtevanje skupno rabo železnice za promet med že obstoječimi železnicami ali pa takimi, ki se šele napravijo in bodo v državnem obratu, in to takó, da bo imela c. kr. državna uprava pravico, prosto določevati tarife, za primerno odškodnino odpravljati ali dajati odpravljati cele vlake ali posamezne voze po skupno porabljeni železnici ali posameznih njenih delnih kosih.

§ 10.

Koncesijonarju se daje pravica, da s posebnim dovoljenjem c. kr. državne uprave in s pogoji, ki jih postavi ta uprava, naredi za železniško podjetje delniško družbo, ki stopi v vse pravice in zaveznosti koncesionarja.

Družbena pravila, obrazci delnic, ki se izdadó, ter besedilo dolžne listine, ki se izda za najem železniško-knjižno zagotovljenega, ne v delne zadolžnice razloženega posojila, potrebujejo odobrenja c. kr. državne uprave.

Znesek resnične ter nominalne napravne glavnice potrebuje odobrenja c. kr. državne uprave.

Pri tem veljaj to načelo, da se ne smejo razen stroškov, ki se res porabijo za sestavo projekta, za gradnjo in uredbo železnice, všteti nabavo vozil, ter za dotacijo glavnične reserve, ki jo določi c. kr. državna uprava, in se prav izkažejo, prištevši interkalarni obresti, ki se res izplačajo med grajenjem, in, kar bo morda res kurzne izgube ob dobavi glavnice, postavljati v račun nikakršni drugi stroški.

Ako bi bilo po dogradbi železnice treba še drugih novih staveb, ali ako bi bilo treba pomnožiti obratne uredbe, se smejo dotični stroški prišteti k napravnim glavnici, če je privolila c. kr. državna uprava v namerjane nove stavbe ali v pomnožitev obratnih uredb in se stroški prav izkažejo.

Vso napravno glavnico je odplačati v času, dokler bo trajalo dopustilo, po razdolžnem načrtu, ki ga odobri c. kr. državna uprava.

§ 11.

C. kr. državna uprava si pridržuje pravico, da sme dopuščeno železnico, ko bo dodelana in v obrat oddana, odkupiti vsakčas po nastopnih določilih:

1. Da se določi odkupnina, se seštejejo letni čisti doneski, kar jih bo imelo železniško podjetje v poslednjih sedmih letih pred odkupom; od tega se odbijejo čisti doneski najslabjših dveh let in potem se izračuni poprečni čisti donesek ostalih petih let.

2. Ako se železnica odkupi pred pretekom časne davčne prostosti, ustanovljene v § 1, je za ostalo dobo davčne prostosti tako najdeni poprečni čisti donos teh petih let odkupna renta, ki se izplača davka prosto. Za čas po preteku davčne prostosti je hkratu ovedeti odkupno rento tako, da se od donosov, privzetih v poprečni preračun, izračuni davek z dokladami vred po odstotnem postavku dotičnih let in se odbije od donosov. K ostanku se z ozirom na desetodstotni davek, ki ga je odslej plačevati od odkupne rente po § 131, lit. a) zakona z dne 25. oktobra 1896. l. (drž. zak. št. 220), prišteje pribitek v višini ene devetinke tega čistega donosa.

3. Če bi se pa železnica odkupila po preteku časne davčne prostosti, določene v § 1, tedaj je ob preračunu letnih čistih donosov z davki, dokladami in drugačnimi javnimi davščinami, ki zadenejo odkupljeno železniško podjetje, ravnati kakor z obratnimi stroški.

Če ni bilo davčne dolžnosti gledé vseh let, privzetih v poprečni preračun, tedaj je tudi za davka prosta leta preračuniti davek z dokladami vred po odstotnem postavku dotičnih let ter ga odbiti od donosa.

K tako najdenemu poprečnemu čistemu donesku pa je z ozirom na desetodstotni davek, ki ga je plačevati od odkupne rente po § 131, lit. a) zakona z dne 25. oktobra 1896. l. (drž. zak. št. 220), prišteti pribitek v višini ene devetinke tega čistega donosa.

4. V zmislu spredaj stoječih določil ovedeni poprečni čisti donesek je po tem koncesionarju

kakor odškodnino za odkup železnice v še ostali dobi dopustila izplačevati v polletnih obrokih 30. dne junija in 31. dne decembra vsakega leta po dospelosti.

5. Ako bi se pa železnica odkupila pred preteklim sedmim obratnim letom ali kadar bi po spredaj stoječih določilih v odstavkih 1 do 3 najdeni poprečni čisti donos brez pribitka, navedenega v odstavkih 2 in 3, ne dosegel vsaj letnega zneska, ki je enak letnini, potrebni za počrtežno obrestovanje in razdolžbo z odobrenjem c. kr. državne uprave v zalozbo vštevnihih napravnihih stroškov najetega, železniško-knjižno zagotovljenega posojila, prištevši tisto letnino, ki je potrebna za štiriodstotno obrestovanje in razdolžbo po c. kr. državni upravi odobrene delniške glavnice v času, dokler bo trajalo dopustilo, tedaj bodi odškodnina, ki naj jo dá država za odkup železnice, v tem, da država plačuje spredaj navedene letnine v polletnih obrokih, 30. dne junija in 31. dne decembra vsakega leta po dospelosti, ter da povrne koncesijonarju rentnino, ki jo je plačevati od te odkupne rente.

6. Državi se pridružuje pravica prevzeti, da kadarkoli namesto koncesijonarja sama plača posojila, najeta v dobavo novcev za dopuščeno železnico, v znesku, ki v času odkupa še ni poplačan po odobrenem razdolžnem načrtu; v tem primeru je odkupno rento, ki jo je plačati, znižati za potrebščino za obrestovanje in razdolžbo oznamenjene glavnice posojila ter, ako pride tako, za tej potrebščini primerno kvoto pribitka, ki ga je v zmislu določil odstavkov 2 in 3 prišteti poprečnemu donosu.

7. Državi se nadalje pridružuje pravica, da sme kadarkoli namesto še ne dospelih rentnihih plačil, ki jih je po določilih spredaj stoječih točk plačevati koncesijonarju, plačati glavnico, ki jo je poizvedeti tako, da se eventualno na obrestovanje in načrtu ustrezajočo razdolžbo z odobrenjem c. kr. državne uprave najetega posojila pripadajoči del imenovanihi rentnihih plačil diskontuje s štiriinpol odstotki na leto, računa je obresti od obresti, ostanek rentnihih plačil pa s štirimi odstotki na leto, računa je obresti od obresti — seveda odbivši pribitek, obsežen morda v zmislu določil odstavkov 2 in 3 v teh plačilih.

Ako se država odloči plačati to glavnico, plačaj jo v gotovini ali v državnihi zadolžnicah, kakor si to izbere sama. Državne zadolžnice je pri tem računati po tistem kurzu, ki se pokaže za poprečnega med denarnimi kurzi, kateri so se

v ravno preteklem polletju uradno zaznamovali na dunajski borzi o državnihi zadolžnicah enake vrste.

8. Po odkupu železnice in z dnem tega odkupa pride država, izplačavši odškodnino, predpisano v št. 1 do 7, brez daljnje odplate v bremen čisto, oziroma samo s še nepoplačanimi ostanki z odobrenjem c. kr. državne uprave najetih posojil obremenjeno last in v užitek te tukaj dopuščene železnice z vsemi dotičnimi premičnimi in nepremičnimi rečmi, vštevši vozila, zaloge gradiva in blagajnične zaloge, dovlačnice, ki so eventualno last koncesijonarja, in postranska opravila, ter iz napravne glavnice narejene obratne in glavnične reserve, kolikor niso bile že določili primerno porabljene z odobrenjem c. kr. državne uprave.

9. Sklep c. kr. državne uprave o izvrševanju državne odkupne pravice, ki se mora zgoditi vselej s pričetkom koledarskega leta, se v obliki izjave priobči železniškemu podjetju najpozneje do 31. dne oktobra neposrednje zadnjega leta pred odkupom.

V tej izjavi se določi:

- a) čas, od katerega se odkupi železnica;
- b) železniško podjetje, ki je predmet odkupa, in drugi imovinski predmeti, ki naj, bodisi kakor pritiklina železniškega podjetja, bodisi v poplačilo terjatev države ali iz drugih pravnih naslovov preidejo na državo;
- c) znesek odkupnine, ki jo država plača železniškemu podjetju, eventualno s pridržkom poznejše poprave odkupne cene (št. 1 do 7), ki jo je ovedeti začasno, z navedbo plačilnega roka in plačilnega kraja.

10. C. kr. državna uprava si pridružuje pravico, vročivši odkupno izjavo postaviti hkratu posebnega komisarja, ki naj pazi na to, da se stan imovine od tega časa počenši ne izpremeni na škodo državi.

Vsaka oddaja ali obrememba nepremičnihi imovinskihi predmetov, navedenihi v odkupni izjavi, potrebuje od časa odkupne izjave pritrditve tega posebnega komisarja.

Isto velja o vsakem prevzetju novih dolžnosti, ki segajo čez mejo rednega pravnega obrata ali povzročajo trajno obremenitev.

11. Koncesijonar je dolžen poskrbeti za to, da bo mogla c. kr. državna uprava dne, ki je ustanovljen za odkup, prevzeti fizično posest vseh v odkupni izjavi navedenih imovinskih predmetov.

Ako bi koncesijonar ne izpolnil te dolžnosti, ima c. kr. državna uprava pravico, tudi brez privolitve koncesijonarja in brez sodnega posredovanja prevzeti v fizično posest oznamenjene imovinske predmete.

Počenši s časom odkupa se bo odkupljena železnica obratovala za račun države in potem, kakor so vsi obratni dohodki na korist, vsi obratni stroški pa na škodo državi.

Čisti doneski, ki se pokažejo po obračunu do časa odkupa, ostanejo železniškemu podjetju, ki pa mora tudi samo poravnati vse iz gradnje in obrata železnice do gorenjega časa nastajajoče obračunske dolžnosti in drugačne dolgove.

12. C. kr. državna uprava si pridržuje pravico, da na podstavi odkupne izjave (št. 9) vknjiži državno lastninsko pravico na vseh nepremičnih imovinskih predmetih, ki preidejo vsled odkupa na državo.

Koncesijonar je dolžen c. kr. državni upravi, ako bi se to zahtevalo, na razpolaganje dati pravne listine, katere bi bile morda še potrebne z njegove strani.

§ 12.

Dopustilna doba in ž njo vred v § 9, lit. b) zakona o dopušcanju železnic izrečena obramba zoper napravo novih železnic se določa na devetdeset (90) let, računaje od današnjega dne, ter mine po izteku tega roka.

C. kr. državna uprava sme po pogojih, navedenih v § 16, izreči, da je izgubilo dopustilo moč tudi pred iztekom gorenjega roka.

§ 13.

Ko mine dopustilo in tistega dne, katerega mine, preide brezodplatno na državo neobreme-

njena lastnina in užitek dopuščene železnice in vsega premičnega in nepremičnega pristojskega, všteti vozila, zaloge gradiva in blagajnične zaloge, dovlačnice, ki so eventualno last koncesijonarja, in postranska opravila, ter iz napravne glavnice narejene obratne in glavnične reserve, kolikor niso bile že določile primerno uporabljene z odobrenjem c. kr. državne uprave.

§ 14.

Ko mine to dopustilo, kakor tudi, ko se odkupi železnica (§ 11), obdrži koncesijonar last rezervnega zaklada, napravljenega iz lastnih donosov podjetja, in pa kar bi imel po obračunih terjati, potem tudi last posebnih naprav in poslopij, narejenih in pridobljenih iz lastne imovine, katera si je koncesijonar sezidal ali pridobil sam po pooblastilu c. kr. državne uprave z izrečnim pristavkom, da te reči niso pritiklina železnice.

§ 15.

C. kr. državna uprava ima pravico prepričati se, da je gradnja železnice ter obratna uredba po vseh delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo, oziroma odpravijo.

C. kr. državna uprava ima tudi pravico po odposlanem organu pregledovati gospodarstvo in posebno po nadzornih organih, pošiljanih ob stroških koncesijonarja, kakorkoli se ji zdi primerno, pregledovati, da se izvaja gradnja po projektu in pogodbi.

Ako se napravi delniška družba, ima komisar, ki ga postavi c. kr. državna uprava, tudi pravico, kolikorkrat se mu zdi primerno, hoditi v seje upravnega sveta ali drugega zastopa, ki bo veljal za predstojništvo družbe, ter na občne zbornice in tam ustavljati vse sklepe in odredbe, nasprotne morda zakonom, dopustilo ali družbenim pravilom, oziroma kvanne javnim koristim; toda v takem primeru je komisarjeva dolžnost si izprostiti takoj odločbo c. kr. ministrstva za železnice, ki jo je dati brez odloga in ki veže družbo.

Za tukaj določeno nadzorovanje železniškega podjetja mora koncesijonar z ozirom na pravilno breme, združeno s tem, plačevati letno poprečno odškodnino državnemu zakladu, koje višino določ

c. kr. državna uprava oziraje se na obseg podjetja lokalne železnice.

§ 16.

C. kr. državni upravi se nadalje pridržuje pravica, da se smé, ako bi se poleg vsega poprejšnjega svarila večkrat prelomile ali opustile v dopustilnici, v dopustilnih pogojih ali v zakonih naložene dolžnosti, poprijeti zoper to zakonom pri-

mernih naredeb ter po okolnostih izreči, da je izgubilo dopustilo moč še pred iztekom dopustilne dobe. Zlasti se sme izreči, da je dopustilo izgubilo moč še pred potekom dopustilne dobe, ako se ne bi izpolnile dolžnosti, v § 2 ustanovljene o dovršitvi gradnje in o začetku obrata, kolikor bi se kak prestop roka ne mogel opravičiti v zmislu § 11, lit. b) zakona o dopuščanju železnic.

Forster s. r.